

برنامه سلامت میانسالان

گذر اپیدمیولوژیک و تغییر سیمای بیماری‌ها و خطرات تهدیدکننده سلامتی در عصر حاضر که به دلایل متفاوتی اتفاق افتاده است، نیازهای سلامت را به طور بنیادی تغییر داده و پاسخگویی به این نیازهای دایما در حال تغییر را به یکی از چالش‌های مهم نظام سلامت در همه جوامع تبدیل کرده است. یکی از گروه‌های سنی مهم در این تغییر رویکرد نظام سلامت، گروه سنی بزرگسالان است که نیمی از جمعیت کشورهای در حال توسعه را تشکیل می‌دهند. اکثریت جمعیت بزرگسالان یعنی حدود یک و نیم میلیارد نفر در کشورهای آسیای پاسفیک زندگی می‌کنند. جمعیت بزرگسالان بطور روزافزونی در حال افزایش است، بویژه در کشورهای در حال توسعه رشد آن سریع‌تر از رشد کل جمعیت در همه سنین اتفاق می‌افتد.

سرعت رشد جمعیت بزرگسال تا چند دهه آینده نیز ادامه خواهد داشت. درصد جمعیت ۵۹-۱۵ ساله جهان در سال ۲۰۰۰ میلادی ۵۹.۲ درصد بوده است. پیش‌بینی می‌شود که این رقم در سال ۲۰۱۵ میلادی به ۶۱.۳ درصد برسد. قاعده پهن هرم سنی جمعیت در کشورهای جوان در سال‌های آینده به گروه‌های سنی بالاتر تعلق خواهد گرفت. کشور ما نیز از این امر مستثنی نبوده و ظرف سال‌های آینده شکم هرم جمعیت به میانه هرم هرچه نزدیک‌تر خواهد شد. در حال حاضر بر اساس سرشماری سال ۹۰ حدود ۳۰ میلیون نفر از جمعیت کشور در گروه سنی ۶۰-۲۵ سال قرار می‌گیرند. گروه سنی بزرگسالان یا به عبارت دیگر، والدین محور سلامت خانواده بوده و مرگ و میر، ناتوانی و رفتارهای آن‌ها، همه ابعاد سلامت خانواده را تحت تأثیر قرار داده و خطرات تهدیدکننده سلامتی آنان بر سلامت سایر گروه‌های سنی در خانواده نیز موثر است. این گروه سنی دارای نقش مولد هم از لحاظ اقتصادی و هم از نظر بیولوژیک بوده و سایر گروه‌های سنی در خانواده و جامعه به آنان وابسته‌اند. این وابستگی‌ها در کشورهای در حال توسعه بیشتر از کشورهای پیشرفته بوده و بویژه با توجه به نقش والدین و مدیریت سلامت خانواده اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

برنامه اجرایی در حوزه تحت پوشش دانشگاه شامل موارد زیر است که به تفکیک در زیر شاخه‌های برنامه شرح داده خواهد شد:

- ✱ پیشگیری و تشخیص زودرس سرطان‌های شایع زنان (سرطان پستان و سرطان دهانه رحم)
- ✱ برنامه سبا (ارزیابی دوره‌های سلامت بانوان ایرانی ۵۹-۳۰ سال)
- ✱ سلامت مردان

نکته مهم:

✱ با توجه به تغییر جمعیت تحت پوشش اداره سلامت میانسالان از ۵۹-۲۵ به ۵۹-۳۰ سال (موضوع نامه ۳۰۲/۱۳۳۴۶ مورخ ۹۲/۱۰/۲۳ مدیر کل محترم دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس) و وجود سن قدیمی (۲۵ سال) در کلیه مستندات برنامه خواهشمند است هنگام ارائه خدمات، استفاده از راهنمای اجرایی و تکمیل فرم‌های ارزیابی، گزارش‌دهی و گروه هدف جدید برنامه (۵۹-۳۰ سال) مد نظر قرار گیرد. بدیهی است به محض دریافت مستندات اصلاح شده برنامه، متعاقباً نسبت به بارگذاری آن‌ها در سایت اقدام خواهد شد.

سایر اقدامات اجرایی برنامه سلامت میانسالان شامل:

- ارتقاء سطح آگاهی و مهارت ارائه دهندگان خدمت از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی یا باز آموزی مطابق با دستورالعمل‌های وزارتی و ارائه مستندات آموزشی برنامه ها شامل: بوکلت ها و راهنماهای اجرایی نظیر راهنمای بالینی - دستورالعمل نحوه تکمیل فرم ارزیابی دوره‌ای سلامت زنان ۳۰-۵۹ سال - دستورالعمل نحوه تکمیل دفتر ثبت خدمات سبا (زنان ۳۰-۵۹ سال) - چک لیست‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به آن و بوکلت راهنمای فعالیت جسمانی به تفکیک برای پزشک و غیر پزشک - دستورالعمل‌های مربوط به نحوه اجرای صحیح هر برنامه و
- فراخوان و اطلاع رسانی مناسب جهت جذب و حساس سازی گروه هدف با انجام همکاری‌های فعال درون و برون بخشی،
- ارتقاء سطح آگاهی گروه هدف با برگزاری کلاس‌های آموزشی، آموزش‌های چهره به چهره، برگزاری مناسبت‌ها و ارائه بروشورهای آموزشی،
- انجام پایش‌های نظارتی از روند اجرایی برنامه ها و طراحی و انجام مداخلات لازم جهت رفع مشکلات برنامه است.

تدوین: گروه تخصصی سلامت جمعیت و خانواده - معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران